Sprawozdanie z XIII Międzynarodowej Konferencji Naukowej
„Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich. Tanatos"
(Wrocław 11-12 maja 2017)

W dniach 11 – 12 maja 2017 r. w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich. Tanatos*. Była to już XIII edycja konferencji z cyklu *Wielkie tematy*, należącego do naukowej tradycji wrocławskich badań slawistycznych. Po uroczystym otwarciu dokonanym przez rektora Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr. hab. Adama Jezierskiego, prodziekana Wydziału Filologicznego prof. dr. hab. Grzegorza Kowala oraz dyrektora Instytutu Filologii Słowiańskiej prof. dr. hab. Michała Sarnowskiego rozpoczęły się prezentacje referatów – w ramach obrad plenarnych i w sekcjach. Wśród uczestników konferencji znaleźli się goście z 17 krajów, m.in. z Turcji, Gruzji, Włoch, Rosji, Ukrainy, Czech, Słowacji, Serbii, Bośni i Hercegowiny oraz Chorwacji.

Podczas pierwszej części przedpołudniowej sesji plenarnej, której przewodniczył prof. dr hab. Tadeusz Klimowicz - kierownik Zakładu Literatury i Kultury Rosyjskiej Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, wygłoszono cztery referaty. Jako pierwszy wystąpił Aleksandr Szajkin (Orzeł), przedstawiając referat poświęcony śmierci świętego i złoczyńcy w staroruskich tekstach XI i XII wieków. Jako kolejny zabrała głos Dagmar Mocna (Ołomuniec), która w swym wystąpieniu podjęła tematykę zmartwychwstania i ukrzyżowania w twórczości Jana Nerudy. Następnie Snežana Milosavljević Milić (Nisz) omówiła motyw katabolizmu i powiązała go z narracyjną koncepcją świętej historii. Ostatni referat podczas pierwszej części przedpołudniowej sesji plenarnej wygłosiła Tetiana Mejzerska (Kijów), zwracając uwagę na artystyczną tekstualizację śmierci w powieści *Mezopotamia* Serhija Żadana.

Po przerwie – w drugiej części sesji przedpołudniowej głos zabrało czterech badaczy. Obrady rozpoczął referat Ludmiły Łucewicz (Warszawa), którego tematem była śmierć w rozmyślaniach Lwa Tołstoja. W dalszej kolejności Olena Galeta (Lwów) zaprezentowała motyw śmierci we współczesnej literaturze ukraińskiej. Tibor Žilka (Nitra) skoncentrował się na literaturze postkolonialnej i obrazie gwałtownej śmierci; natomiast Dragana Vukićević (Belgrad) swoją wypowiedź poświęciła metamorficzności śmierci w powieści *Nečista krv* Borisava Stankovića. Tę część obrad zwieńczyło wystąpienie Konstantina Barszta (Sankt Petersburg), który przedstawił rozważania o metafizyce samobójstwa w twórczości Fiodora Dostojewskiego.

Podczas popołudniowych obrad konferencyjnych referaty przedstawiło dziewięciu badaczy. Nina Osipowna Osipowa (Kirow) skupiła się na toposie śmierci oraz śmiechu w kulturze rosyjskiej; Jarosław Poliszczuk (Kijów) omówił rolę śmierci i karnawału w literackim Lwowie lat 1939-1941; Mirjana Arežina (Banja Luka) w centrum swoich badań postawiła poetę Mavra Vetranovića; Lubomir Machala (Ołomuniec) przedstawił wątek gry i tańca ze śmiercią w czeskiej i słowackiej prozie po listopadzie 1989; Roman Krasilnikow (Wołgoda) na bazie literatury rosyjskiej opisał motywy tanatologiczne w kontekście paradygmatu artystycznego; Andrijana Kos-Lajtman (Zagrzeb) skoncentrowała się na śmierci w poezji Darka Cvijetića; Danuta Sosnowska (Warszawa) zaprezentowała problematykę tanatyczną w powieści Václava Vokolka *Cesta do pekel*, Tetiana Kaczak (Iwano-Frankiwsk) zgłębiła wątek motywów tanatycznych we współczesnej ukraińskiej literaturze dla dzieci i młodzieży; Boris Łanin (Moskwa) podjął temat śmierci i władzy w postsowieckiej antyutopii.

Drugiego dnia konferencji obrady toczyły się w prowadzonych równolegle sekcjach. Część rusycystyczna przebiegała w trzech równoległych sekcjach. Pierwsza z nich, moderowana przez Aleksandra Szajkina, otwarta została przez Irinę Rajkową z Moskwy, której wystąpienie oscylowało wokół rosyjsko-europejskich paralelizmów związanych z tajemnicą śmierci i pochówku, następnie swój referat dotyczący sytuacji fabularnej „przedstawienia" w staroruskiej hagiografii wygłosiła Olga Żurawiel (Nowosybirsk). Kolejną prelegentką była Emine Inanyr ze Stambułu, która przedstawiła dyskurs historyczno-kulturowy na temat „mitu poświęcenia" w planie porównawczym. Kolejne dwie uczestniczki, Magdalena Dąbrowska (Uniwersytet Warszawski) i Alina Orłowska (Uniwersytet Marii Skłodowskiej Curie) skupiły się odpowiednio na śmierci w kontekście trzęsienia ziemi w Lizbonie w 1755 roku oraz na obliczach śmierci w poezji masońskiej XVII wieku. Przedostatnie wystąpienie, którego autorami byli Anna Szełajewa i Leonid Wyskoczkow (Sankt Peterburg), traktowało o podwójnym pogrzebie Katarzyny II i Piotra III jako tanatologicznym micie w rosyjskiej historii, natomiast ostatni referat w sekcji, na temat powieści *Ojcowie i dzieci* Iwana Turgieniewa w świetle artystycznej tanatologii pisarza, wygłosiła Irina Bielajewa (Moskwa).

Druga sekcja rusycystyczna, składająca się z sześciu wystąpień i moderowana przez Annę Paszkiewicz, rozpoczęła się prelekcją Tatiany Miegrieliszwili z Tbilisi na temat romantycznej koncepcji śmierci w tekstach Lermontowa. Jako druga wystąpiła Sylwia Kamińska-Maciąg (Uniwersytet Wrocławski) z referatem pt. *Życie po śmierci. O psychologii marzeń sennych w prozie Władimira Odojewskiego.* Następnie Jelena Połtawiec (Moskwa) przedstawiła koncepcję trzech śmierci Andrieja Bołkońskiego w aspekcie poetyki *Wojny i pokoju* Tołstoja,

a Galina Romanowa (Moskwa) omówiła charakterystykę fabuły motywu śmierci w powieściach Dostojewskiego. Drugą sekcję zamknęły Mirosława Michalska-Suchanek (Uniwersytet Śląski) z referatem pt. *Samobójcy w twórczości Fiodora Dostojewskiego — próba typologii* oraz Joanna Nowakowska-Ozdoba (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), która skupiła się na temacie śmierci w *Braciach Karamazow* Dostojewskiego.

W kolejnej z sekcji rusycystycznych, moderowanej przez Aurelię Kotkiewicz (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), głos zabrali jedynie badacze z Polski. Pierwszą z nich była Katarzyna Arciszewska (Uniwersytet Gdański), mówiąca na temat dwóch aspektów mitu wampirycznego w literaturze rosyjskiej – śmierci i nieśmiertelności. Następnie Marta Łukaszewicz (Uniwersytet Warszawski) opowiedziała o motywie śmierci i zmartwychwstania w późniejszych dziełach Nikołaja Leskowa, a Jadwiga Gracla (Uniwersytet Warszawski) wygłosiła referat pt. *Modernistyczne dialogi ze śmiercią*. Trzecim prelegentem w tej sekcji był Andrzej Dudek (Uniwersytet Jagielloński), który skupił się na antropologii śmierci Dmitrija Mierieżkowskiego. Tę część zamknęły wystąpienia Nel Bielniak (Uniwersytet Zielonogórski) o motywie śmierci w intymistyce Iwana Bunina oraz Justyny Tymienieckiej-Suchanek (Uniwersytet Śląski), która omówiła temat śmierci zwierząt w literaturze rosyjskiej z perspektywy *animal studies.*

Następną sekcję poświęconą Rosji otworzyła Zsuzsanna Kalafatics (Budapeszt), która przedstawiła interpretację śmierci w opowiadaniach na przykładzie nekrologów Remizowa, po niej kolejno wystąpili Elena Borisowa-Jurkowskaja (Uniwersytet Warszawski) z pracą traktującą o śmierci jako wydarzeniu codzienności w pracach Remizowa i Rozanowa i Alfija Smirnowa (Moskwa) z referatem o ontologii śmierci w prozie Gazdanowa. Kolejna prelegentka - Anna Paszkiewicz (Uniwersytet Wrocławski) przedstawiła referat pt. *Suicidia w twórczości Gajto Gazdanowa,* a po niej wystąpił Jakub Walczak (Uniwersytet Wrocławski) z prelekcją na temat nieuchronności śmierci w losach bohaterów Puszkina i Charmsa. W ostatnim wystąpieniu tej części obrad, Anna Zabijako (Archangielsk) wygłosiła referat o idei umierania jako odrodzenia w pracach pisarzy z Dalekiego Wschodu.

Kolejną część sekcji rusycystycznej – moderowanej przez Irinę Bielajewą – otworzyła Aurelia Kotkiewicz (*Karnawalizacja śmierci w literaturze rosyjskiej lat 30. XX wieku*), następnie swoją zaprezentowała się Ilona Motejunajte (Psków), mówiąca o umieraniu i śmierci w twórczości Durylina oraz Walentyna Gerasimczuk (Kijów) z referatem na temat śmierci w semantycznym obrazie rzeczywistości i tekstu artystycznego. Kolejną prelegentką była Olga Sazontchik (Jena), która przedstawiła obraz śmierci w utworach Arkadija Gajdara dla dzieci, a następne wystąpienie - Giovanny Spendel (Turyn) dotyczyło świadectwa śmierci

i myśli o zmartwychwstaniu w prozie Andrieja Płatonowa. Dwie ostatnie w tej części badaczki, Natalia Kaźmierczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) i Giulia Baselica (Turyn) mówiły odpowiednio o antropologii śmierci w kreatywności Sieroszewskiego oraz o Pawle Muratowie i wizerunku śmierci w renesansie włoskim.

Kolejna część obrad sekcji rusycystycznej rozpoczęła się wystąpieniem Zairy Guramiszwili (Tbilisi) na temat: Eros i Tanatos w powieści *Mistrz i Małgorzata*. Następny odczyt - Ałły Gromowej z Moskwy - dotyczył tematyki śmierci w twórczości Leonida Zurowa, następnie swoją pracę traktującą o lekturze wspomnień Jewrosinii Kiersnowskiej *Ile wart jest człowiek* wygłosiła Beata Pawletko (Uniwersytet Śląski), a kolejnym prelegentem był Janusz Świeży (Uniwersytet Jagielloński), mówiący o wymiarach śmierci w opowieściach moskiewskich Jurija Trifonowa. Ostatnie trzy wystąpienia dotyczyły kolejno: motywu śmierci dziecka w twórczości B. Rasputina (Aleksandra Urban-Podolan z Uniwersytetu Zielonogórskiego), tradycji funeralnych diaspory rosyjskojęzycznej w Chinach (Andriej Zabijako z Archangielska) oraz śmierci Lenina jako motywu utworów dramaturgicznych (Natalja Siemienowa z Sankt Petersburga).

Następna sekcja otwarta została referatem Laury Piccolo (Rzym) na temat śmierci w twórczości Jurija Mamljejewa. Kolejne wystąpienie, dotyczące strachu przed śmiercią we współczesnej rosyjskiej literaturze wojennej, przedstawiła Aldona Borkowska (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach), a referat traktujący o reprezentacji strachu przed śmiercią w tym typie literatury wygłosiła Maja Polechina (Odincowo). Dwa ostatnie odczyty, dotyczące motywu narkotyków w twórczości Władimira Sorokina oraz dialektyki śmierci w powieściach *Głowa profesora Dowella* Aleksandra Bielajewa i *Futu.re* Dmitrija Gluchowskiego, wygłoszone zostały odpowiednio przez Aleksandrę Zywert (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) i Ewę Kozak (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach).

Przedostatnią rusycystyczną sekcję rozpoczął referat Natalii Maliutiny (Uniwersytet Rzeszowski) poświęcony śmierci w nowożytnych rosyjskich utworach dramatycznych, następnie pracę pt. *Rytualizacja śmierci w najnowszej dramaturgii rosyjskiej* zaprezentowała Lidia Mięsowska (Uniwersytet Śląski), a o rytuałach śmierci w filmie Renaty Litwinowej *Ostatnia bajka Rity* mówiła Beata Waligórska-Olejniczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Dwa ostatnie wystąpienia w tej części dotyczyły powieści *Musiałam umrzeć* Mariny Ahmedowej (Joanna Kula z Uniwersytetu Wrocławskiego) oraz *Bajki Starego Wilna* Maxa Freia (Marina Romanienkowa z Wilna).

Ostatnie spotkanie w ramach sekcji rusycystycznych otworzyła Ludmiła Szewczenko z referatem poświęconym wektorom rozwoju tematu śmierci w prozie rosyjskiej. Drugą prelegentką była Tatiana Kuczina (Jarosław), mówiąca o synonimach kontekstowych „życia" i „śmierci" w prozie Michaiła Szyszkina. Następnie wystąpiła Elżbieta Tyszkowska-Kasprzak (Uniwersytet Wrocławski), która swój odczyt poświęciła cielesnemu aspektowi śmierci w twórczości Michaiła Szyszkina. Swoje badania na temat nieśmiertelności człowieka w powieści Jewgienija Wodołazkina *Awiator* przedstawił Filippo Camagni (Uniwersytet Jagielloński). Wystąpienia rusycystyczne zakończyła Galina Nefagina (Akademia Pomorska w Słupsku), która skupiła się na tej samej powieści co poprzednik, analizując ją pod kątem chronotopów tanatologicznych.

Ciekawym uzupełnieniem wystąpień konferencyjnych była prezentacja książki Romana Krasilnikowa *Танатологические мотивы в художественной литературе*.

Część bohemistyczna przebiegała w dwóch równoległych sekcjach. Pierwsza sekcja, która była moderowana przez Petra Hrtánka, została otwarta referatem Jany Kolářovej z Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu, pt. *Obraz smrti v latinské bohemikální poezii pozdního humanismu*, traktującym o umieraniu i śmierci w poezji czesko-łacińskiej. Następnie Klaudia Koczur-Lejk z Uniwersytetu Szczecińskiego w referacie opatrzonym tytułem *Traktaty o czterech ostatecznych rzeczach człowieka w polskiej i czeskiej literaturze XVI i XVII wieku* oscylowała w swych rozważaniach wokół zagadnień związanych ze *śmiercią* jako rzeczą ostateczną. Trzecie i czwarte wystąpienie dotyczyło poetyckich ujęć śmierci w XIX wieku. Zuzana Urválková z Uniwersytetu Masaryka w Brnie w swym artykule: *Pojetí smrti v českých baladách 19. století mezi klasicismem, romantismem a realismem* skoncentrowała się na tematyce śmierci w pryzmacie postaci dziecięcej. Natomiast Ilona Gwóźdź-Szewczenko z Uniwersytetu Wrocławskiego swą prelekcję, pt. *Obrazowanie śmierci w poezji czeskiej końca XIX i początku XX wieku w świetle ówczesnych nurtów artystycznych*, poświęciła poetyckim obrazowaniom śmierci w świetle ówczesnych prądów i konwencji literackich. Druga sekcja bohemistyczna – moderowana przez Danutę Sosnowską – została rozpoczęta przez Janę Vrajovą z Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu, która wygłosiła referat o tytule *Tři podoby smrti v textech J. S. Machara*, analizujący różne figury śmierci w dziele tego poety. Jako druga wystąpiła Kamila Woźniak z Uniwersytetu Wrocławskiego z referatem, pt. *Oblicza śmierci w twórczości Richarda Weinera*, w którym skupiła się na prezentacji i analizie różnych aspektów motywu śmierci w twórczości R. Weinera. Kolejną prelegentką była Anna Gawarecka, reprezentująca Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, która w referacie o tytule *Między nekrofilią a objawieniem tajemnicy. Mortualne poszukiwania Ladislava Klímy*, zinterpretowała

tematykę mortualną w prozie Ladislava Klímy. W ostatnim wystąpieniu tej części obrad, opatrzonym tytułem *Motív smrti v tvorbe autorov slovenskej, českej a maďarskej katolíckej literatúry*, jego autor – Ján Gallik z Uniwersytetu Konstantyna Filozofa w Nitrze – skupił się na motywie śmierci przejawiajacym się w słowackiej, czeskiej i węgierskiej poezji nurtu katolickiego w XX wieku. Kolejną część sekcji bohemistycznej – moderowanej przez Joannę Czaplińską z Unwersytetu Opolskiego – otworzyła Katica Ivanković, która odczytała referat, pt. *Mučednická a trpitelská smrt v české literatuře*, gdzie skoncentrowała się motywie śmierci męczeńskiej. Drugie i trzecie wystąpienie poświęcone było postaci Jana Husa. Wpierw Radosław Łazarz w odczycie, pt. *Echa śmierci Mistrza Jana w literaturze utrakwistycznej* przedstawił tę śmierć w obrębie głównej linii tradycji husyckiej, a następnie Jan Pešina z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu w wystąpieniu: *Obraz śmierci Jana Husa w czeskiej kulturze popularnej* ukazał, że wydarzenie to znalazło odbicie również we współczesnej popkulturze czeskiej. Natomiast Agata Firlej, również reprezentująca Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, w odczycie *Śmierć porwana. O terezińskiej sztuce „Hledame strašidlo" Hanuša Hachenburga z 1943 roku* zaprezentowała sztukę Hanuša Hachenburga, powstałą w getcie. Tę część obrad sekcji bohemistycznej zakończyło wystąpienie Romana Śliwki – także z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu – zatytułowane *Literacka i filmowa wizja jednego pogrzebu. O powieści „Smuteční slavnost" i jej realizacji kinowej* – w którym autor zestawił i zinterpretował obie wersje utworu Evy Kantůrkovej. Ostatnia część obrad sekcji bohemistycznej była moderowana przez Annę Gawarecką, a otworzyło ją wystąpienie Anny Marii Skibskiej z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, pt. *Między roszadą a niebytem: Milana Kundery wadzenie się ze śmiercią*, w którym opisała przekorną postawę czeskiego autora w podejmowaniu ważkiej tematyki śmierci. W drugim wystąpieniu w tejże sekcji, zatytułowanym *Postmoderní obraz smrti v románech Martina Komárka*, Petr Hrtánek – reprezentujący Uniwersytet Ostrawski – ukierunkował się na twórcze możliwości kreowania tematu śmierci. Celem kolejnego referatu, pt. *Smrt a její podoby ve vybraných prózách Jáchyma Topola*, autorstwa Terezie Foldynovej (również z Uniwersytetu Ostrawskiego), było przedstawienie procesu transformacji duchowej bohatera. Następna prelegentka, Joanna Czaplińska z Uniwersytetu Opolskiego, podjęła się reinterpretacji dotychczasowych analiz powieści Alexandry Berkovej *Knížka s červeným obalem*. Wystąpienia bohemistyczne zakończył Jiří Byčkov, także z Uniwersytetu Opolskiego, który w referacie opatrzonym tytułem: *Motivy smrti a introspektivní reflexe smyslu vlastní existence jako všudypřítomné a syntetizující prvky románů Jakuby Katalpy*, przeprowadził szczegółowe analizy

wybranych utworów współczesnej czeskiej pisarki Jakuby Katalpy pod kątem mechanizmów działania destrukcyjnego pędu ku śmierci.

Dla sekcji południowosłowiańskiej tegoroczna konferencja była pod wieloma względami wyjątkowa. Zaważyła na tym przede wszystkim obecność przedstawicieli wiodących zagranicznych ośrodków naukowych – szczególnie dobrze reprezentowane były miasta Belgrad i Nisz, obok nich także Banja Luka, Kragujewac, Zagrzeb. Spośród polskich slawistów gościliśmy, współpracujące z nami od lat, badaczki z Poznania i Opola.

W szczególną produktywność tematu śmierci nie wątpił z pewnością nikt, jednak zaprezentowane przez prelegentów szerokie spektrum ujęć i realizacji sprawiło, że nie zabrakło ani dyskusji ani inspirującej refleksji. Na obradach plenarnych pojawiła się kognitywna analiza powieściowych motywów katabazy (Snežana Milosavljević Milić), rozważania nad metamorficznością literackiego Tanatosa (Dragana Vukićević), eschatologicznymi wyobrażeniami epoki renesansu (Mirijana Arežina) i postmodernistyczną „poetyką śmierci" (Adrijana Kos-Lajtman).

Drugiego dnia konferencji odbyły się cztery serie wystąpień. Pierwsza dotyczyła zapisanych w literaturze zjawisk towarzyszących umieraniu w epokach dawniejszych: w antyku (Marta Chaszczewicz-Rydel), średniowieczu (Izabela Lis-Wielgosz, Slavica Vasiljević-Ilić), a także w okresie modernizmu (Jelena V. Jovanović). Druga koncentrowała się na literaturze XX wieku, na twórczości pisarzy takich jak Miloš Crnjanski (Jelena Panić-Maraš), David Albahari (Sabina Giergiel), Miroslav Krleža (Krystyna Pieniążek-Marković), Gordany Ćirjanić (Małgorzata Filipek), Lejli Kalamujić (Anna Modelska-Kwaśniowska). W trzeciej poruszana była trudna problematyka kolektywnych traum i holokaustu (Ewa Szperlik), prywatnych doświadczeń w sytuacjach granicznych (Katarzyna Tarczyńska), nieusuwalnej obecności śmierci (Marija Pantović).

Ostatnie, popołudniowe posiedzenie było najbardziej różnorodne. Pojawiły się tu pytania o sposoby prezentowania wątków tanatologicznych w kulturze popularnej (Pavel Pilch, Michał Kucharski). Najwięcej zainteresowania wzbudziły jednak wystąpienia poświęcone kwestiom metodycznym, wątpliwościom związanym z tym, jak w oparciu o literaturę rozmawiać o śmierci na poszczególnych szczeblach edukacji (Vladimir Vukomanović, Snežana Božić).

Uczestnicy części ukrainistycznej obradowali równolegle w dwóch sekcjach (moderowali: Agnieszka Matusiak, Albert Nowacki, Anna Ursulenko i Tetiana Kaczak). Pierwszą z nich otworzyło wystąpienie Tomasza Hodany z UJ pt. Śmierć grzesznika w prawosławnej literaturze polemicznej epoki unii brzeskiej omawiające motyw śmierci jako

kary za grzechy w dobie tytułowych polemik. Pokrewną tematykę miał referat Alicji Nowak (Czyściec kontra mytarstwa w polemice czasów unii w Brześciu), a także – ogniskujące się wokół sztuki umierania i mistycyzmu w epoce ukraińskiego baroku – wystąpienia Denysa Pilipowicza i Ireny Betko. Walentyna Sobol zaprezentowała efekt swoich badań nad Koncepcjami nieśmiertelności w literaturze ukraińskiego baroku.

Tematyka większości wystąpień pierwszych dwóch części ogniskowała się wokół tematyki śmierci w twórczości konkretnych autorów ukraińskich XIX i XX w.: M. Kociubynskiego i W. Wynnyczenki (Ryszard Kupidura), W. Tkaczuka (Anna Horniatko-Szumiłowicz), M. Chwylowego (Hałyna Chomenko i Marta Zambrzycka) oraz T. Melnyczuka (Iryna Borysiuk). Hałyna Żukowska przedstawiła analizę twórczości współczesnej pisarki H. Pahutiak (Filozofia życia i śmierci…), a Albert Nowacki – również tworzącego współcześnie prozaika W. Łysa.

Syntetyzujący charakter miały wystąpienia Olhi Baszkyrowej (o śmierci we współczesnym powieściopisarstwie ukr.), Iryny Naczytaluk (poświęcone „małej prozie" XIX/XX w.), Natalii Jarmołenko (ludowym opowieściom o „Wielkim Głodzie"), Olhi Trebik (baśni ukraińskiej), Lidii Kawun (ukraińskiej prozie lat 20. XX w.) oraz Tetiany Cepkało (ukraińskiej dwudziestowiecznej poezji).

W popołudniowych połączonych obradach obu sekcji ukraińskich (moderowała Olena Haleta) wystąpili wrocławscy ukrainiści: Anna Ursulenko (Cywilizacja post mortem. Obraz świata postapokaliptycznego w powieści Kyś Tatiany Tołstoj i powieści Kaharlyk Ołeha Szynkarenki), Jadwiga Skowron (Śmierć cywilizacji w świecie przedstawionym powieści Oczamymria Ołeksandra Irwancia) oraz Mateusz Świetlicki (Śmierć, trauma i dorastanie w ukraińskiej literaturze dla dzieci), a także badaczka z Chersonia Ałła Demczenko (Міфопоетична танатологія у ліриці Сергія Жадана) i wrocławski rusycysta Marcin Borowski (Umrzeć godnie lub podle – obrazy śmierci w światach fantasy Marinyi Siergieja Diaczenków).

Problematyka śmierci towarzysząca całej konferencji okazała się nader aktualna w kontekście współczesnej Ukrainy, dotkniętej konfliktem zbrojnym. Refleksja nad obecną skomplikowaną ukraińską sytuacją zdominowała końcową dyskusję i wystąpienie podsumowujące Agnieszki Matusiak, kierownik Zakładu Ukrainistyki Uniwersytetu Wrocławskiego.

Podsumowując konferencję, warto zwrócić uwagę na szeroką paletę tematyczną związaną z literaturami słowiańskimi prezentowanymi w bardzo różnych aspektach: od tekstów najstarszych do najnowszych; od referatów skupiających się na jednostkowych

dziełach po badania przekrojowe; od autorów znajdujących się w kanonie literatury światowej po niedawno odkryte talenty, czy twórców mniej znanych itd. Szczególnie istotny jest międzynarodowy wymiar konferencji: reprezentacja badaczy obejmowała bardzo wiele różnych instytutów z różnych krajów, nie tylko tych tradycyjnie zaliczanych do kręgu słowiańskiego.

Anna Ćwik, Marta Chaszczewicz-Rydel, Marcin Gaczkowski, Ilona Gwóźdź-Szewczenko